

de sterren in opstijgen, die de aan den muur opgehangen borden voorstellen; dan weer de aarde, aardappelen, bloempotten, manden en aardkleurige papieren, die evenals de aarde vruchten verbergen, die rond zijn als de wereld, en de velden ingedeeld in rechthoeken en ruitvormen door rechte en schuine lijnen, zooals een harlekijnspek of een landkaart. En zie daar het water; zie de regen zich werpen op de aarde, de luchten doorborend, op de straatstenen kletterend, zich in de zee stortend in rechtlijnige en metaalachtige strepen; zie hoe de stroomen en rivieren voortvloeien en hoe het water van de zee zich wringt en stoot en klotst. Er zijn zeeën als staal, waarin de golven als van ijzervijsel zijn; stormachtige zeeën, zwart als kokend asphalt en nog andere, zacht en oneindig rustig, saamgevat in een kom van warm zand, door de duinen gevormd.

Het is overal aanwezig het water, de zee, zelfs in de kalme stillevenen, met die rustende haringen, die doen denken aan die, welke Jean Teugels toespreekt en ter verantwoording roept: „Je hebt je de moeite gegeven geboren te worden, in groote scholen rond te trekken en alle zeeën te doorkruisen om op mijn bord te stranden.”

Maar de meest standvastige aanwezigheid in het werk van Brusselmans is die, waar Heraclites al van uitging: het vuur. Overal zijn vlammen; naast de houthakker, die er het doode hout ingooit, bij den boer, die het onkruid verbrandt; in de keukenkachels; vlammen verlichten gevels van huizen en doen ze ineensstorten. Brusselmans is schilder van brandende zon in één klomp vuur, haar stralen zijn vlammen, die het geheele veld van den hemel overweldigen, de wolken omarmen, het landschap verteren, de grond uitdrogen, de bladeren verschroeien. Een waar beeld van den hemel van Brusselmans zien we in zijn: „Dood van Phaeton”, een doek waar hij zelf veel waarde aan hecht en dat ons zoo dikwijls voorkwam (en hoe zeer ten onrechte) als een onverklaarbaar aanhangsel van zijn werk.

Het is niet verwonderlijk, dat het verhaal van Ovidius over den dood van Phaeton op den schilder indruk heeft gemaakt. De jonge Phaeton, zoon van de zon, vraagt voor één dag den zegewagen van zijn vader te mogen besturen, maar door zijn onervarenheid brengt hij het heelal in gevaar in vlammen op te gaan.

„Phaeton,” zoo vertelt Ovidius, „ziet aan de vier hoeken van de wereld branden woeden, hij ademt een branderige lucht in, alsof hij zich in een diepen oven bevond en zijn zegewagen is wit van vlammen.” Het vervolg van het verhaal zegt ons hoe, dank zij het krachtdadige ingrijpen van Jupiter, Phaeton, die de oorzaak van de verwarring is, gedood en de orde weer hersteld wordt.

Naar dit onderwerp heeft Brusselmans een doek samengesteld, dat, alhoewel misschien niet tot zijn schoonste werken behoorend, toch beter dan elk ander zijn wezenlijke geheime bedoelingen verraadt.